

הוראות לרישום בכרטיס הביקורת

מביאים בזה דוגמה של כרטיס בקורת ונסביר שוב סעיף אחר סעיף מכל הרשום בו.

1. בראש הכרטיס פרטים על הפרה, בעל הפרה, מוצא הפרה, גיל הפרה, תאריך ההמלטה. כל הפרטים האלו חשובים למטרות שונות והחבר רים חייבים למלא אותם; אל יאמר החבר הרי כבר בשנה שעברה נרשמו כל הפרטים האלו; יחד עם העתקת הנתונים לכרטיסיה המרכזית אנו גם מכינים חומר לצרכי עיבוד אחר, כגון התנובה לפי הגיל והתנובה לפי הגזע; ומאחר שנגענו בשאלת הגזע, ברצוננו להביא לידיעת החברים שבכל מקרה שמדובר בפרה שמוצאה המדויק אינו ידוע יש לרשום דור-3; אנו נר-הגים כך בספרנו; מוטב שפעם אחד נשגה בק-ביעת דרגת ההכלאה, מאשר להמשיך באי-וד-אות גם בצאצאה; כן קיימת החלטה שבכל מק-רה שהאב הוא „פר מעורב” יש לרשום את הגזע כפי שהיתה רשומה האם.

2. בקורת רשמית ראשונה לאחר ההמלטה. אין עושים בקורת רשמית אלא כעבור 10 ימים מההמלטה, וזה מסיבה פשוטה מאוד: מאחר שהבקורת חלה על חודש ימים, ואין להניח שפרה מגיעה לתנובת השיא או הק-רוב לו לפני 10 ימים, לכן אין עושים בקורת ובוודאי שאין לעשות בדיקת השומן לפני שעברו לפחות 10 ימים. בכל המקרים שיביום הבקורת הרשמית טרם עברו 10 ימים מיום ההמלטה, תחול הבקורת שבחודש הבא גם על מספר הימים שהפ-רה חלבה בחודש הקודם בניכוי 4 ימי הקולוסט-רום כנ”ל.

3. פרות חולות או פרות בתאנתן מותר לדחות את בקורתן הרשמית לחודש הבא; הממ-ר צע של שתי הבקורות, זו שלפני המחלה וזו שלאחריה, יחול על החודש בו לא נעשתה בקורת; כן הדבר ביחס לאחוז השומן; בכל מקרה של מחלה או תאנה, המשפיעים לעיתים במידה ני-כרת על אחוז השומן. במקרה של תאנה עלול השומן לרדת באחוז שלם; בכל מקרה כזה רשאי בעל הפרה לבקש מאת המבקר שיבטל את הב-דיקה; הממוצע של הבדיקה שלאחריה וזו

למרות הפירסום וההוראות בקורסים לבוק-רים ביחס לאופן הנהלת ספרי העדר וביקורת תנובת החלב מתברר שהרבה מחברינו, ובמיוחד הבוקרים הצעירים, מנהלים את הכרטיס בצורה לא נכונה; יש ואחד הבוקרים מרשה לעצמו לחשב את אחוז השומן בדרך של סיכום כל אחוזי השומן וחלוקתם האריתמטית הפשוטה — דבר זה, כמובן, אינו נכון. את אחוז השומן יש לחשב ע”י סיכום כל כמות השומן וחלוקתה על כל כמות החלב. הסיבה היא פשוטה ומובנת: מכיוון שאחוז השומן נתון לתנודות די ניכרות, לעיתים ההפרשים הם בגבולות אחוז וחצי, ובמקרים הפחות קיצוניים לפחות אחוז, ומאידך כמויות החלב גם הן נעות בגבולות 30 ק”ג אחרי ההמ-לטה ויורדות עד 10 ואף פחות מזה לפני הייבוש, הרי ברור לגמרי למה אין לעשות ממוצע אריתמטי פשוט. אחת השגיאות הנפוצות מאוד היא — אי-פסיחה על ארבעת הימים הראשונים מהתנובה שבחודש הראשון אשר אחר ההמלטה; אם כי דבר זה פורסם ונלמד בכל הקורסים שלנו, נמצאים בוקרים צעירים הטוענים: „הרי אני משתמש בקולוסטרוס! אנשי ההתאחדות אף ממליצים בכל הזדמנות על שמירתו בקירור וה-גשתו לעגלות בגלל חשיבותו המיוחדת, למה אי-פוא לא יצורף לכמות החלב הכללית?” הטענה אולי היא צודקת, אבל כל עוד אנו קשורים להר-ראות שנקבעו בוועידות בינלאומיות אין אנו יכולים לסטות מהן והייבים לנהוג בהתאם להור-אות אלו.

כן גם מרשים לעצמם חברים להוסיף בחודש הייבוש ללא ביקורת, 20 ימים ואף יותר מזה. צריך, איפוא, לחזור ולהסביר שבכל מקרה שה-ייבוש נעשה לפני הופעתו של המבקר אסור להר-סיף יותר ממחצית ימי הבקורת, היינו: בבקורת החודשית שלנו 15 ימים, במקומות בהן נהוגה בקורת תלת-שבועית מותר להוסיף על יסוד הבקורת הקודמת 10 ימים, ובעדרים בהם נהוגה בקורת דו-שבועית, מקסימום 7 ימים. זה, כאמור, רק במקרים שהבקורת במשק נעשת לאחר שהפ-רה אינה חולבת עוד שתי חליבות ביממה. אנו

התאחדות מגדלי בקר בישראל

בקורת התנובה בתקופה תשט"ו/תשט"ז

ספר העדר

שם הפרה עליזה	מספר 42300	גזע/דור 5	בעל הפרה ח. ששון	המקום בארטוביה
גולדה 6.7.48	האב פורת 187	האם עליה	המליטה 5.1.55	התקופה מט' 5
עגל/עגלה השם עליית	המספר 513507	האב פבוריט 536	יובשה 18.11.55	

מספר	החודש	ח ל ב ק "ג				ק"ג חלב	ס"ה בימי הבקורת				סיכום התקופה
		ערב	בוקר	צהריים	ס"ה		גרם	ק"ג	ימי חליבה	% שומן	
1	ינואר	10.2	11.4	8.8	30.4	669	07	20	22	3.00	חלב ק"ג 6603
2	פברואר	10.8	10.6	8.2	29.6	829	53	26	28	3.20	
3	מרץ	9.3	9.8	7.5	26.6	825	70	29	31	3.60	שומן ק"ג 217
4	אפריל	8.5	8.8	6.5	23.8	714	28	24	30	3.40	שומן % 3.29
5	מאי	8.0	8.6	5.8	22.4	694	82	20	31	3.00	
6	יוני	7.4	7.8	5.0	20.2	606	97	16	30	2.80	ימי חליבה 313
7	יולי	7.0	7.2	5.3	19.3	598	55	15	31	2.60	ימי יובש לפני תקופה זו 63
8	אוגוסט	6.3	6.8	4.8	17.9	555	76	17	31	3.20	
9	ספטמבר	5.5	6.0	4.5	16.0	480	24	18	30	3.80	ממוצע ליום חלב ק"ל 21.1
10	אוקט.	5.0	4.8	3.6	13.4	415	01	17	31	4.10	ממוצע ליום שומן גרמים 694
11	נובמבר	4.2	4.3	3.6	12.1	218	25	10	18	4.70	
	חתימה					6603	18	217	313	3.29	

שלפניה יהווה את אחוז השומן לחודש המחלה או התאנה.

4. בכל מקרה שפרה יובשה לפני ביקורו של המבקר תחול הבקורת הקודמת בחלב ושומן על החודש בו לא נעשתה בקורת, אבל, כאמור, מכסימם 15 יום, גם אם הפרה חלבה 25 ימים; אין זו שאלה לוויכוח אם יש טעם הגיוני לרישום זה או לא, אלה הן הוראות שכוחן יפה בכל העולם ועלינו לנהוג לפיהן. ברצוננו להבהיר שחמשה עשר יום מותר להוסיף רק אם הפרה חלבה למע"ה 15 יום או יותר; אם הפרה חלבה רק 7 ימים אסור, כמובן, להוסיף יותר מזה. כבר אמרנו לעיל שייבוש פירושו חליבה בלתי סדירה לצרכי הייבוש; כל עוד הפרה חולבת פעמיים ביום ותהיה הכמות אשר תהיה חייבת היא בבקורת ואת תוצאות השקילה והבדיקה יש לרשום בכרטיס.

5. כפי שאנו רואים מהכרטיס לדוגמה, אנו מכפילים בכל חודש את כמות החלב היומית במספר הימים בחודש הנידון ורושמים בטור "חלב ק"ג" שמתחת לכותרת "ס"ה בימי הבקורת", כן אנו מכפילים את כמות החלב החודשית באחוז השומן ורושמים את הק"ג והגרמים בשני מספרים בטורים שמתחת לכותרת "שומן". סיכום הכמויות החודשיות בחלב ושומן נותן את הכמות התקופתית; את הנתונים האלה אנו רושמים בצד השמאלי של הכרטיס. ע"י חלוקת כמות השומן הכללית בכמות החלב הכללית נקבל את אחוז השומן הממוצע לכל התקופה והוא, כפי שכבר נאמר לעיל, הנכון. מאחר שבוקרינו אינם אוהבים לקבל דברים בצורה מופשטת ותיאורטית הרינו מציעים להם לבדוק ולהיווכח שבכרטיס המודגם נתקבל אחוז שומן ממוצע שקול של 3.29 ואילו הממוצע האריתמטי הוא 3.40. יכול המערער לטעון: בגלל עשירית האחוז כדאית כל העבודה הזו? כדאית והכרחית היא אם נזכור שבגלל עשירית זו עלולה להיפסל פרה מלשמש "אם מאושרת לרבייה", או שבגלל עשירית זו שתחסר לא תגיע ל-1800 ק"ג שומן ולא תזכה בתואר "אלור"

7. את הנתונים שבספר הביקורת של המבקר יש לשמור בצורה מתאימה גם לאחר שהם הורעקו לכרטיס; אין להשמיט או להוציא דפים מספר הבקורת; הנהלת ספר העדר והמפקח על הבקורת מטעם המחלקה לבקר במשרד החקלאות רשאים בכל זמן ועת לבקש את הפנקס לצרכי בקורת.

8. את כרטיסי הבקורת יש לסכם מיד עם ייבוש הפרה, ולהמציאם מדי חודש בחדשו לספר העדר. אין כל אפשרות להתגבר על זרם החומר בסוף השנה, כפי שזה היה נהוג כאשר הבקורת של הפרה האינדיבידואלית היתה שנתית. עד כה היינו סבלנים וסלחנים, בידענו שאין לשרש דברים אליהם התרגלו במשך שנים; אולם, על החברים להבין שלא נוכל לנהוג כך בעתיד. גם החשיבות שבידיעת תנובות המבכירות במהירות האפשרית לצרכי מבחן פרים מחייבות המצאת החומר מדי חודש בחדשו; זה נוגע לחומר הבקורת, כרטיסים מסוממים, תעודות המלטה, תעודות הנרעה ותעודות יציאה.

9. למען הסדר הטוב ומניעת אפשרות של אבידה הרינו מיעצים לחברים להעתיק את הסיכומים בספרי העדר המקומיים, לפני משלוח החומר להנהלת ספר העדר הארצי.

א. שמאראגר

פה"; הרי יש ריש חשיבות בהקפדה על הדיוק. בל נשכח שבמקרה זה ההפרש הוא עשירית אחת בלבד, אבל ידועים מקרים בהם ההפרש עשוי לעלות עד ל-0.30 אחוז שומן ויותר.

6. עיגול המספרים בחלב ושומן. בחלב אנו מעגלים את הסיכומים החודשיים עד ק"ג שלם, וכן הדבר בכמות הכללית של השומן, אם הסיכום הוא 216.50 ק"ג אנו רושמים — 217 ק"ג. באחוז השומן אנו מעגלים את המספר השלישי, כלומר: אם אחוז הממוצע הוא 3.285 רושמים 3.29, אבל בשום פנים ואופן אין לעגל את המספר השני, כפי שנוהגים חברים לעשות. אם משהו רוצה דווקא להחזיק בשני מספרים בלבד לא נבוא עמו בדברים, אבל בשום אופן אין לעגל (כפי שנוהגים כמה חברים) מ-3.36 ל-3.40, גם כאן מותר להקשות: למה? למה מותר לעגל את המספר השלישי ולא את השני? אין בפינו תשובה אחרת מזו שכבר הזכרנו; אלה הן ההוראות שנתקבלו ונתקדשו בקונגרסים בינלאומיים ועלינו לנהוג לפיהם. (למען החברים יוצר אי ארה"ב עלינו להוסיף ששם כן נוהגים לעגל את המספר השני המציין את אחוז השומן; בדרך כלל מביאים שם רק שני מספרים ולא שלושה לשם ציון אחוז השומן, לעומת זה הם מקפידים לתת חלקי פאונדים של שומן).

מה חדש בענין ההפסקות בין החליבות?

מטעם התחנה לחקר גידול בעלי החיים ברואקורה (ניו-זילנד) פורסמו בזמן האחרון תוצאות הניסויים במשך שנתיים בשאלת ההפסקות בין החליבות. בניו-זילנד כבשאר הארצות היה מקובל שהפסקות שוות בין החליבות הכרחיות הן כדי להבטיח את מלוא ההנבה של הפרות. בניו-זילנד נוהגים לחלוב פעמיים ביממה ושעות החליבה היו ב-5 בבוקר וב-5 לפנות ערב.

הניסויים בתחנת רואקורה עם תאומים זהותיים הוכיחו שאפשר לסטות מהנהוג הזה ואפשר לחלוב את הפרות בהפסקות של 8—16 שעות, כלומר — ההפסקה בין חליבת ערב וחליבת בוקר — 16 שעות וההפסקה בין חליבת בוקר לחליבת ערב — 8 שעות; שעות החליבה לפי שיטה זו הן ב-8 בבוקר וב-4 אחה"צ, והודות לסדר זה יוכלו הבוקרים לישון מאוחר יותר בבוקר ולהיות פנויים מעבודת הרפת מוקדם יותר בערב. לדעת החוקרים לא גרם שינוי זה בשעות החליבה לירידה בתנובה והם מיעצים לנהוג ככה אף עם פרות גבוהות תנובה.

ניסויים שקדמו לאלה שב־רואקורה, יש שמאשרים תוצאות אלה ויש שסותרים במידת־מה את המסקנות האלה.

גם בארה"ב, בתחנות איובה ומינסוטה, נערכו ניסויים בכיוון זה והתוצאות אומרות שלגבי הפסקות של 10—14 שעות אפשר להצטרף לדעת חוקרי רואקורה, אולם לגבי הפסקות של 8—16 אין אפשרות עדיין להסיק מסקנות חד־משמעיות והניסויים נמשכים.